

B.A. (Part-II) Semester-III Examination
(Optional Subject)
LIBRARY & INFORMATION SCIENCE

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 80

Note :— (1) Attempt all **FIVE** questions.

(2) All questions carry equal marks.

(3) Solve all eight multiple choice questions having 2 marks each.

1. What is Book Selection ? State the need and importance of Book Selection Policy.

OR

Discuss in detail book ordering process.

2. Discuss in brief various Book selection tools.

OR

What is Acquisition of book ? State the objectives and functions of Acquisition section.

3. Write on :

- (a) Good Office committee.
- (b) Processing of Non print material.
- (c) Shelving of library materials.
- (d) Technical processing.

OR

- (e) Procurement of books.
- (f) Procurement of Non-book materials.
- (g) Importance of technical processing.
- (h) Objectives of Good Office Committee.

4. Write on :

- (a) Need of Library budget.
- (b) Formula budgeting.
- (c) Zero Based Budgeting.
- (d) Advantages of Zero Based Budgeting.

OR

- (e) Importance of Library Budget.
  - (f) PPBS.
  - (g) Performance Budgeting.
  - (h) Income sources of Library.
5. Write correct answers from given options :
- (i) In open access system _____.
    - (a) Collection of library is open
    - (b) User have direct access to library collection
    - (c) Only reference collection is open in open access
    - (d) All the above
  - (ii) In open access system there is a probability of _____.
    - (a) Use books increase
    - (b) Reduces manpower in library
    - (c) Increase in loss of books
    - (d) All the above
  - (iii) CCTV helps to protect reading material from :
    - (a) Rats
    - (b) Thief
    - (c) Fire
    - (d) None of the above
  - (iv) _____ is the type of book binding.
    - (a) Plastic
    - (b) Leather
    - (c) Metal
    - (d) None of the above
  - (v) Book binding helps to :
    - (a) Arrange the books properly
    - (b) To preserve the books
    - (c) To make the book attractive
    - (d) To find the book quickly
  - (vi) Reading materials are stored in _____ for longer life span.
    - (a) Dry area
    - (b) Cool area
    - (c) Dark area
    - (d) All the above
  - (vii) _____ is the act of returning the deteriorated item to its original or near original condition.
    - (a) Conservation
    - (b) Restoration
    - (c) Preservation
    - (d) Reservation
  - (viii) Close access system helps :
    - (a) To control the rate of book loss
    - (b) To maintain the proper arrangement of books in shelves
    - (c) To increase the life of books
    - (d) All the above

B.A. (Part-II) Semester-III Examination
(Optional Subject)
LIBRARY & INFORMATION SCIENCE

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 80

(मराठी माध्यम)

सूचना :—(1) सर्व पाच प्रश्न सोडवा.

(2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(3) प्रत्येक 2 गुण असलेले आठ बहुपर्यायी प्रश्न सोडवा.

1. ग्रंथ निवड म्हणजे काय ? ग्रंथनिवडीच्या धोरणाची गरज व महत्व सांगा.

किंवा

ग्रंथ खरेदी (Book Ordering) प्रक्रीयेवर विस्तृत चर्चा करा.

2. ग्रंथनिवडीच्या विविध साधनांवर थोडक्यात चर्चा करा.

किंवा

ग्रंथोपार्जन म्हणजे काय ? ग्रंथोपार्जन विभागाचे उद्दीष्ट आणि कार्य सांगा.

3. खालीलवर लिहा :

(अ) गुड ऑफीस कमेटी

(ब) अमुद्रीत साहीत्याचे सोपस्कार

(क) ग्रंथालय साहीत्याची रचना

(ड) तांत्रिक सोपस्कार.

किंवा

(इ) ग्रंथोपार्जन

(फ) अमुद्रीत साहीत्याचे ग्रंथोपार्जन.

(ग) तांत्रिक प्रक्रीयेचे महत्व

(ह) गुड ऑफीस कमेटीचे उद्दीष्टे.

4. खालीलवर लिहा :

(अ) ग्रंथालय अंदाजपत्रकाची गरज

(ब) सुत्र अंदाजपत्रक (Formula Budget)

(क) Zero Based Budgeting

(ड) Zero Based Budgeting चे फायदे.

किंवा

(इ) ग्रंथालय अंदाजपत्रकाचे महत्व

(फ) PPBS

(ग) Performance Budgeting

(ह) ग्रंथालयाचे उत्पन्न स्रोत.

5. खालील दिलेल्या पर्यायामधून योग्य पर्याय निवडा :

(i) मुक्तद्वार पद्धतीमध्ये _____.

(अ) ग्रंथालयाचे साहित्य मुक्त असते

(ब) वाचकांना ग्रंथालयातील साहित्य प्रत्यक्ष हाताळण्यास मिळते

(क) केवळ संदर्भ साहित्य मुक्त असते

(ड) वरीलपैकी सर्व

(ii) मुक्त द्वार पद्धती मध्ये _____ ही संभाव्यता असते.

(अ) पुस्तकांचा उपयोग वाढतो

(ब) ग्रंथालयातील अनुष्यबळ कमी होते

(क) ग्रंथ जहाळ होणे वाढते

(ड) वरीलपैकी सर्व

(iii) _____ पासून वाचन साहित्य सुरक्षित ठेवण्यास CCTV मदत करते.

(अ) उदीर

(ब) चोरी

(क) आग

(ड) वरीलपैकी एकही नाही

(iv) _____ हा ग्रंथबांधणीचा प्रकार आहे :

(अ) प्लास्टीक

(ब) लेदर

(क) धातू

(ड) वरीलपैकी एकही नाही

(v) ग्रंथबांधणी _____ मदत करते.

(अ) ग्रंथांच्या व्यवस्थित रचनेसाठी

(ब) ग्रंथ संरक्षणासाठी

(क) ग्रंथांना आकर्षित बनविण्यासाठी

(ड) ग्रंथ त्वरीत मिळण्यासाठी

(vi) वाचनिय साहित्य _____ हया मध्ये दिर्घकाल साठवून ठेवता देवू शकते.

(अ) कोरडी जागा

(ब) थंड जागा

(क) अंधारी जागा

(ड) वरीलपैकी सर्व

(vii) खराब झालेले वाचनीय साहित्य त्याच्या मुळ स्थितीत किंवा जवळपासच्या मुळस्थितीत परत आणव्याच्या कार्याला _____ असे म्हणतात.

(अ) संवर्धन

(ब) पुनर्संचयन

(क) जतन

(ड) आरक्षण

(viii) बंदद्वार पद्धती _____ मदत करते.

(अ) ग्रंथ गहाळ होण्याचे प्रमाण नियंत्रीत ठेवण्यास

(ब) ग्रंथांची रचना ग्रंथदानामध्ये व्यवस्थित ठेवण्यास

(क) ग्रंथांचे आयुष्य वाढविण्यास

(ड) वरीलपैकी सर्व.